

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2237

Vragen van de leden **Van Eijs** en **Van Veldhoven** (beiden D66) aan de Minister van Economische Zaken over *het bericht dat in nieuwbouw nog steeds vaak aardgas wordt aangesloten* (ingezonden 6 juni 2017).

Antwoord van Minister **Kamp** (Economische Zaken) (ontvangen 29 juni 2017).

Vraag 1

Bent u bekend met het onderzoek van Natuur en Milieu, waaruit blijkt dat nog steeds veel nieuwbouwwoningen worden aangesloten op aardgas?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Hoeveel woningen werden er in 2016 opgeleverd waarbij de woningen nog aangesloten zijn op het gasnet? Om welk percentage gaat het dan? Is het waar dat het om 150.000 woningen gaat in Nederland, en daarmee om twee derde van de nieuwbouwwoningen?

Antwoord 2

Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) zijn in 2016 bijna 54.000 nieuwe woningen opgeleverd².

Navraag bij Netbeheerder Nederland leverde geen precies beeld van het aantal woningen dat is aangesloten op het gasnet, maar naar schatting wordt – afhankelijk van het gebied – meer dan 80% van de nieuwbouwwoningen nog op gas aangesloten.

In opdracht van Netbeheer Nederland wordt onderzoek gedaan naar een betrouwbare methodiek om het aantal nieuwbouwaansluitingen zonder gas te bepalen. De publicatie van dat onderzoek wordt in de loop van 2017 verwacht.

Vraag 3

In hoeveel gevallen gaat het daarbij om in- of uitleglocaties waarbij niet alleen de aansluiting, maar ook het gasnet in die specifieke straat nog moet worden aangelegd?

¹ <http://nos.nl/artikel/2174949-in-nieuwbouw-nog-steeds-vaak-aardgas.html>

² <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2017/04/2016-hoogste-aantal-nieuwbouwwoningen-in-vijf-jaar>

Antwoord 3

In het geval van Stedin is in circa 60% van de situaties de nieuwe gasaansluiting op een nieuwe distributieleiding aangesloten. Navraag heeft opgeleverd dat deze gegevens voor de andere netbeheerders niet voor handen zijn.

Vraag 4

Wat is de afschrijvingstermijn voor een gasaansluiting? Welke kosten zijn er verbonden aan het aankoppelen van een woning aan het gasnet, het aangekoppeld zijn van een woning aan het net en het afkoppelen van een woning van het gasnet?

Antwoord 4

De regulatorische afschrijvingsduur van de verschillende onderdelen van de gasdistributieleidingen wordt bepaald door de Autoriteit Consument en Markt (ACM). Deze staan beschreven in de regulatorische accountingregels (RAR). Hierin staat dat de afschrijvingstermijnen voor de hoofdleidingen en afsluiters is bepaald op 45 jaar. Dit zijn regulatorische rekenregels en deze hebben geen direct verband met de feitelijke technische levensduur of vervangingsplanningen. De technische levensduur van de bestaande gasdistributieleidingen hangt af van het gebruikte materiaal en de eigenschappen van de ondergrond. De vervangingsplanning wordt primair bepaald door de veiligheidseisen en storingsgevoeligheid van de betreffende leidingen. Voor het aankoppelen van een woning wordt een eenmalige aansluitvergoeding in rekening gebracht. Voor het hebben van een functionerende aansluiting wordt de periodieke aansluitvergoeding in rekening gebracht. Hiernaast brengen de netbeheerders een capaciteitsvergoeding voor het transport in rekening ter dekking van de netwerkkosten. Zoals aangegeven in eerdere antwoorden op vragen van uw Kamer (Aanhangsel Handelingen II 2016/17, nr. 1929) brengen de netbeheerders tarieven voor het afsluiten van gasaansluitingen niet alle op dezelfde manier in rekening. Sommige netbeheerders maken in de tarifiering bijvoorbeeld onderscheid tussen laagbouw en hoogbouw. Eén netbeheerder hanteert een apart bedrag per meter te verwijderen gasleiding, terwijl andere netbeheerders deze kosten verrekenen via een vast tarief per aansluiting. Sommige netbeheerders rekenen lagere tarieven wanneer een groter aantal gasaansluitingen tegelijkertijd wordt afgesloten. Ten slotte geven sommige netbeheerders geen vast tarief vooraf op en werken zij alleen met een offertebedrag. Dit alles maakt een directe vergelijking van alle gebruikte afsluittarieven niet mogelijk. De netbeheerders die een vast tarief hanteren, uitgaande van afsluiting van één enkele gasaansluiting, in laagbouw, inclusief de verwijdering van de aansluitleiding, brengen een tarief in rekening dat globaal tussen de € 400 en € 650 exclusief BTW ligt.

Vraag 5

Hoe hoog zijn de meerkosten voor woningeigenaren van een alternatieve vorm van warmtevoorziening en hoe verhouden deze zich tot de te vervallen kosten voor een gasaansluiting bij het netwerkbedrijf?

Antwoord 5

Het is moeilijk hier in zijn algemeenheid uitspraken over te doen, omdat de kosten en meerkosten afhangen van de specifieke situatie en welke alternatieve vorm van warmtevoorziening er wordt gekozen. Wanneer het alternatief bestaat uit aansluiting op een warmtenet dan zorgt de tariefregulering van de Warmtewet er in beginsel voor dat de warmtetarieven vergelijkbaar zijn met de gemiddelde gas-situatie. Hiernaast worden voor een warmtenet soms ook eenmalige aansluitkosten in rekening gebracht. Wanneer wordt gekozen voor een warmtepomp als alternatief gaat het afhankelijk van de situatie en de gekozen techniek om investeringskosten die variëren van € 6.000 tot € 25.000. Die investeringen zullen (deels) worden terugverdiend door onder meer een waardevermeerdering van de woning en een lagere energierekening, maar op de vraag of dit per saldo zal leiden tot een stijging of daling van de kosten is niet in zijn algemeenheid een antwoord te geven. In een recent onderzoek in opdracht van Stedin wordt geconcludeerd zonder ISDE-subsidie in alle gevallen een keuze voor een gasaansluiting goedkoper is dan warmtepompen; inclusief subsidie liggen bij nieuwbouw de totale kosten van een keuze voor een warmtepomp over een periode van 15 jaar in

de meeste gevallen iets lager dan de kosten van een gasaansluiting. Over een langere periode neemt dit voordeel voor de warmtepomp toe. Alleen voor nieuwgebouwde galerijflats geldt dat een gasaansluiting voordeliger is. Zoals hiervoor opgemerkt is het vooral voor de bestaande bouw en de verschillende situaties die zich daar voordoen op basis van de nu beschikbare kennis moeilijk categorische uitspraken te doen over meer- of minderkosten. In de Energieagenda is daarom gericht onderzoek aangekondigd ten einde het verschil in kosten tussen de verschillende opties voor warmtevoorziening in beeld te brengen om de vergelijking beter mogelijk te maken. Ik verwacht dat de eerste resultaten van dit onderzoek uiterlijk eind dit jaar beschikbaar zijn en ik zal de Kamer daarover dan informeren.

Vraag 6

Kunt u aangeven of een dergelijke gasaansluiting te benutten is voor andere stoffen dan aardgas – met het oog op de verwarming van de woning – en welke kosten zijn er dan met de aanpassing gemoeid om het daarvoor geschikt te maken?

Antwoord 6

De mogelijkheden van de gasaansluiting hangen af van de er aan gekoppelde leidingen en toestellen. Zonder aanpassing kunnen andere stoffen dan aardgas slechts veilig getransporteerd, gedistribueerd en verbruikt worden als deze stoffen qua eigenschappen voldoende op aardgas lijken. Dit gebeurt nu al met groen gas. Andere duurzame gassen zoals vergassingsgas of synthetisch methaan kunnen ook zo bewerkt worden dat ze zonder aanpassing van de gasinfrastructuur en -apparatuur veilig ingezet kunnen worden. Een alternatief is dat gastoestellen bij de verbruikers en zo nodig ook de gasleidingen geschikt gemaakt worden voor andere gassen. Dan kunnen deze andere gassen met de bestaande netwerken ingezet worden. De kosten hiervan zijn aanzienlijk maar kunnen lager liggen dan de kosten van een gehele overstap op een andere energiebron voor lage-temperatuur-warmte. De kosten hiervan zijn niet in beeld gebracht, maar een indicatie voor de kosten biedt Duitsland waar gebiedsgewijs de overstap wordt gemaakt van laag- naar hoog-calorisch aardgas. Het wordt voor de veiligheid noodzakelijk gevonden om drie keer gedurende het omschakelingsproces elke aangeslotene te bezoeken en toestellen te controleren, te vervangen of anders in te stellen. Als de gassamenstelling nog sterker afwijkt bijvoorbeeld door hoge aandelen waterstof, dan kunnen ook aanpassingen aan de leidingen nodig zijn.

Vraag 7

Hoe rijmt u de uitkomsten van dit onderzoek met de Energieagenda, waarin is aangegeven dat in beginsel geen nieuwe gasinfrastructuur meer aangelegd wordt in nieuwbouwwijken en de aansluitplicht op gas moet worden vervangen door een aansluitrecht op energie-infrastructuur?

Antwoord 7

In de Energieagenda staat dat er in beginsel geen nieuwe gasnetten worden aangelegd in nieuwbouwwijken en dat het recht op een gasaansluiting wordt vervangen door een breder recht op een energie-infrastructuur voor warmtevoorziening. Het onderzoek van Natuur & Milieu bevat de aanbeveling de aansluitplicht in de Gaswet te laten vervallen. Aanpassing van de Gaswet is voor deze maatregel wenselijk. Bij uw Kamer is aanhangig het wetsvoorstel voortgang energietransitie (Kamerstuk 34 627) waarop amendementen zijn ingediend met betrekking tot het recht op een gasaansluiting. Nu uw Kamer dit wetsvoorstel controversieel heeft verklaard heb ik u op 13 juni jl. toegezegd om via een nota van wijziging bij het wetsvoorstel Wijziging van de Warmtewet (Kamerstuk 34 723) deze aanpassing vorm te geven.

Vraag 8

Op welke manier en op welke termijn bent u van plan om het besluit uit de Energieagenda in wetgeving te verankeren?

Antwoord 8

Voor het antwoord op deze vraag wordt verwezen naar het antwoord bij vraag 7.

Vraag 9

Wat zijn de mogelijkheden om nu reeds in de geest van de Energieagenda te handelen en de aansluiting op het aardgasnet nog te voorkomen voor nieuwbouwwoningen die reeds gepland zijn of woningen die nu ontworpen en gepland worden?

Antwoord 9

Op dit moment kunnen bewoners een beroep doen op de aansluitplicht op basis van de Gaswet. Dat laat onverlet dat gemeenten naar privaatrechtelijke mogelijkheden kunnen kijken om een gasaansluiting voor nieuwbouwwijken te voorkomen. Het is daarbij van belang dat de gemeente eigenaar is van de te bebouwen grond en met projectontwikkelaars afspraken maakt over de warmtevoorziening in een te ontwikkelen nieuwe wijk. Als een aardgasloze nieuwbouwwijk is gerealiseerd ligt daar dus geen net. Een bewoner kan wel om een aansluiting vragen, maar zal de kosten van die aansluiting zelf moeten dragen. Bij een grote afstand tot het net is dat een dure aangelegenheid voor de bewoner.

Hiernaast kunnen gebieden worden uitgezonderd van de aansluitplicht op gas op grond van artikel 12b, eerste lid, onderdeel f van de Gaswet en artikel 1c van de Warmtewet als zich hier een warmtenet bevindt of wordt gepland. In dat laatste geval moet er sprake zijn van een gemeentelijk warmteplan en dient het gebied te zijn opgenomen in de lijst van warmtegebieden van de Autoriteit Consument en Markt.

Bouwbedrijven en consumenten nemen zelf nog niet vaak initiatief om voor een alternatief voor een gasaansluiting te kiezen. Aardgas blijkt veelal een vanzelfsprekendheid. Hieruit blijkt wederom dat de energietransitie naast technische en financiële aspecten een culturele en sociale kant heeft.

Via de Green Deal aardgasvrije wijken worden gemeenten ondersteund die stappen willen zetten in zowel de nieuwbouw als de bestaande bouw.

Hiermee worden belangrijke ervaringen opgedaan die ons kunnen helpen bij de toekomstige grootschalige aanpassing van de warmtevoorziening in ons land. Een structurele oplossing wordt uitgewerkt met de invulling van het transitiepad lage-temperatuur-warmte dat eind dit jaar, samen met de drie andere transitiepaden afgerond wordt.